

No: 1869 – Mahreç İşareti

DARICA ENJİNARI

Tescil Ettiren

DARICA KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 13.06.2025 tarihinden itibaren korunmak üzere 17.06.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1869
Tescil Tarihi	: 17.06.2026
Başvuru No	: C2025/000165
Başvuru Tarihi	: 13.06.2025
Coğrafi İşaretin Adı	: Darıca Enginarı
Ürün / Ürün Grubu	: Enginar / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Darıca Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Yalı Mah. İstasyon Cad. Darıca KOCAELİ
Coğrafi Sınır	: Kocaeli ili Darıca ilçesi
Kullanım Biçimi	: Darıca Enginarı ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün veya ambalajının üzerinde yer alır. Ürünün veya ambalajının üzerinde kullanılmadığında, Darıca Enginarı ibaresi ve mahreç işareti amblemi işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Darıca Enginarı; Latince tür adı *Cynara scolymus* L. olan, Darıca ilçesinde yetiştirilen ve genellikle erkenci (turfanda) özellik gösteren enginar bitkilerinden elde edilen bir sebzedir.

Darıca Enginarı bitkisi ortalama 1,5 metreye kadar boyanabilir. Bitkide baş sayısı genellikle 5-8 adet arasında değişir. Ana baş ağırlığı uygun verim şartlarında 500 grama kadar ulaşabilir. Mavimsi-mor renklere çiçekleri olan enginar bitkisinin çiçek tablası; iri topuz şeklinde veya oval biçimde, su bardağı şeklini andırır. Darıca Enginarında; kuru madde içeriği en az %10 olup bu kuru madde içeriği ürünün raf ömrünün uzun olmasına katkı sağlar.

Darıca Enginarı, serin ve ılıman iklim kuşağında yetiştiriciliğe uygun bir bitkidir. Yetiştiricilik ve iklimle bağlı olarak yaklaşık 6 aylık süre zarfında ürünün üretim aşamaları ve hasadı gerçekleştirilmiş olur.

Darıca Enginarı; çok yıllık geniş, derin ve kuvvetli bir kök sistemine sahip, toprak altı gövdesi çok yıllık, toprak üstü organları tek yıllık olan, baş ve yaprakları çeşitli şekillerde kullanılan bir sebzedir. Enginarın sebze olarak değerlendirilen kısmı, olgunlaşmamış çiçek tablası ve bunun üzerindeki brakte yapraklarıdır. Baş üzerinde bulunan brakte yapraklarının etli kısımları tüketilir. Darıca Enginarında; tabla ağırlığı uygun iklim ve yetiştiricilik koşullarında yaklaşık 150 g olup nispeten iri sınıfta yer alır. Tabla et rengi ise beyaz-krem renk ve tonlarındadır.

Bitkide kök gövdesi üzerindeki uyur gözler, sonbaharda ilk yağmurlardan sonra veya sulandıktan sonra uyanıp sürerek ertesi yıl ürün verecek bitkileri meydana getirir. Bitki kökleri çok yıllık olduğundan aynı kökten dolayısıyla bitkiden uygun iklim ve yetiştiricilik koşullarında ortalama 4 yıl kadar istenilen verim alınabilir.

Erkenci Darıca Enginarı; yapraklarının kenarları düz (yırıtmaçsız) daha sonra oluşan yaprakların kenarları ise yırıtmaçlıdır. Enginar başı orta irilikte gevşek yapılı, nispeten uzun silindirik şeklindedir. Baştaki brakte yaprakları uzun-dar ve gevşek bir yapı gösterir. Başın dış tarafındaki brakte yaprakları koyu yeşil, iç kısmındakiler ise açık yeşil renklidir. Özellikle kış ayları soğuklarından olumsuz şekilde etkilenir. Bitkide genel itibarıyla brakte yaprakları ile çiçek tablası taze tüketime konu olur.

Darıca Enginarı; taze tüketime ve konserveye işlemeye uygun bir ürün olup dökme ya da ambalajlı olarak ilgili gıda mevzuatına uygun etiket bilgileri ile piyasaya arz edilir.

Darıca ilçesinin ılıman iklimi, enginarın soğuklama ihtiyacını karşılayarak ürünün erkenci karakterinin ortaya çıkmasına ve korunmasına yardımcı olur. Darıca Enginarında özellikle erkencilik, ürünün piyasaya arzında katma değerini artıran önemli bir faktördür. Yetiştiriciliği ve üretim aşamaları ile emek isteyen Darıca Enginarının, Kocaeli ili Darıca ilçesi ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Darıca Enginarı Yetiştiriciliği ve Üretim Aşamaları

Tarla/Bahçe Tesisi: Darıca Enginarı, çok yıllık ve kışlık bir sebze türüdür. Darıca Enginarı yetiştiriciliği esas olarak açık alanda gerçekleştirilir. Bölgenin iklim koşulları, enginarın erkenci (turfanda) gelişim gösterebilmesine, istenilen ürün verimi ve yetiştiricilik koşulları bakımından oldukça uygundur. Ayrıca üreticilerin ihtiyaç duyduğu durumlarda örtü altı/sera koşullarında destekleyici üretim de yapılabilir. Örtü altı uygulamaları; kış aylarında aşırı

soğuklardan korunma, erken gelişim avantajı sağlama ve bitkilerin vejetatif aksamını destekleme amacıyla yapılır. Açık alan üretimi, Darıca Enginarının esas yetiştiricilik yöntemidir. Bu yöntem, bölgenin iklim, toprak yapısı ve üreticilerin yetiştiricilik geleneği ile daha çok uyumludur. Açık alanda üretim; dip sürgünlerinin toprakta gelişmesi, şaşırtma, gübreleme, sulama, bakım ve hasat işlemlerinin tamamının alışlagelen tarla/bahçe koşullarında yürütülmesini kapsar. Darıca ilçesinin ılıman iklimi, enginarın soğuklama ihtiyacını karşılayarak ürünün erkenci karakterinin ortaya çıkmasına ve korunmasına yardımcı olur.

Yeni kurulacak enginar plantasyonlarında dikimden önce toprak derin sürülmeli ve yeterince gübreleme yapılmalıdır. Derin sürümden sonra diskaro, tırmık vb. uygun tarım alet ve ekipmanları ile toprak işlenmeli ve toprak yeterince havalandırılarak dikime hazır hale getirilmelidir. Ayrıca güneye meyilli veya güneye bakan tarım arazilerinin kullanımı erkenci üretim için avantaj sağlar.

Darıca Enginarı çok yıllık bir bitki olduğundan, mevcut bitkilerin bulunduğu üretim alanlarında her yıl düzenli bakım işlemleri yapılması önem arz eder. İlk kez üretime başlanacak alanlarda ise uygulanan bakım işlemleri, çok yıllık üretimin sürdürüldüğü alanlardan farklılık gösterebilir.

Darıca Enginarının üretimi daha çok vejetatif yöntemler ile yapılır. Bu şekil üretim dip sürgünleri ve bitkinin kök parçaları ile gerçekleştirilir. Tohumla üretim yapılacak ise tohumlardan fideler yetiştirilerek üretime yön verilir. Ancak ekim daha çok ana bitkinin dip sürgünlerinin çoğaltılmasıyla gerçekleştirilir.

Darıca Enginarının dip sürgünleri, genellikle havaların serinlemeye başladığı eylül ayında, tarlaya şaşırtılır. Şaşırtma işlemi bittikten sonra can suyu verilerek bitkinin toprağa tutunması sağlanır. Şaşırtılan enginar bitkisinin dip sürgünleri, yabancı ot, bitki hastalık ve zararlı kontrollerinin düzenli olarak yapılması istenilen ürün verimi için önem arz eder.

Dip sürgünlerinin köklenmesi için sulama çok önemlidir. Sulama yapılması dip sürgünlerinin gelişimini olumlu yönde etkiler. Ancak kökten ayrılırken ana bitkiye zarar verilmez ve sürgünler ana bitkiden kesilerek dikilir. İlk yıl bitki normal döngüye girer. Bitki ideal verimini uygun koşullar sağlandığında devam ettirir. Verim düşmeye başlayınca ekim yenilenir.

Toprak ve İklim İstekleri: Darıca Enginarı yetiştiriciliğinde; yeterli su kapasitesine sahip, humuslu, iyi drene edilebilen, derin, tınlı-kumlu toprak yapısı özellikleri ideal toprak yapısıdır.

Darıca Enginarı için ideal iklim koşulları serin ve ılıman iklim koşullarıdır. Optimum gelişme sıcaklığı genellikle 15-18 °C aralığıdır. Bunun yanında uygun sulama koşulları bitkiye sağlanmalıdır. Mevsim ilk donlarından bitki olumsuz etkilenir. Erkenci özellik gösteren enginarlarda, erkenci ürünün oluşumu ve gelişimi sekteye uğrar. İlkbahar döneminde oluşan kurak ve sıcak hava koşulları enginarlarda başların ve tablaların küçük kalmasına, gevrekliğinin azalmasına, acılaşmasına ve lifli yapıya neden olur. Sıcaklık artışları ile baş ve tablalar çiçeklenmeye yüz tutar ve üründe istenilen kalite ve verim azalır.

Sulama: Darıca ilçesi, enginar yetiştirme sezonunda, yeteri kadar yağış alır. Yağışın yetersiz olduğu dönemlerde ek sulamalar, damlama ya da salma sulama şeklinde yapılır. Darıca Enginarı, gelişme ve büyüme döneminde fazlaca suya gereksinim duyar. Bitkinin sulanmasında; karıklara su salma ya da damlama sulama yöntemi tercih edilmeli ve haftada iki kez olmak üzere hasat dönemine kadar sulama yapılması uygun olur. İklim ve diğer yetiştiricilik koşullarına bağlı olarak; üreticiler tarafından belirlenen periyodik sürelerde yeterince sulama yapılması üründe kalite ve verimi olumlu etkiler. Özellikle hasat mevsimi olan ilkbahar döneminde, gübrelemeden sonra sulamalar yapılmalıdır. Dolayısıyla her hasattan sonra sulama yapılması bitkinin yeni baş oluşturma kapasitesi desteklenmesine yardımcı olur.

Gübreleme ve Zirai Mücadele: Enginar üretiminde gübreleme işlemi iki farklı dönemde yapılır. Çok yıllık bir sebze olması nedeniyle enginar bitkisinde; plantasyon kurulmadan önce ilk gübreleme ve bitki gelişim döneminde ikinci gübreleme yapılır. İlk gübrelemenin doğru ve zamanında yapılması önem arz eder. Gübreleme için toprak analizlerine göre hareket edilmesi tavsiye edilir. Ayrıca ihtiyaca göre ahır veya çiftlik gübresi kullanılması tavsiye edilir.

Yabancı ot, hastalık ve zararlılar ile mücadelede, kültürel önlemlere özen gösterilmesi gerekir. Hasattan sonra bitki artıklarının uygun şekilde bertaraf edilmesi, bitki hastalık, zararlıları vb. ile bulaşık olan alanlarda uygun sürelerde ekim nöbeti uygulanması, fazla sulama, gübreleme yapılmaması, çok erken ve sık dikimden kaçınılması, optimum ekim aralıklarının referans alınması, yabancı otlara karşı çapalama vb. yapılması zirai mücadelede başlıca alınabilecek kültürel önlemlerdir.

Ayrıca ilgili mevzuata uygun bitki koruma ürünleri ile yabancı ot, bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele yapılır.

Hasat: Ürün hasadı; uygun yetiştiricilik, iklim ve verim koşullarına bağlı olarak takriben yılın kış ve ilkbahar aylarıdır. Kış aylarında yapılan hasadın, ilkbahar hasadına nazaran baş verimi düşük olur.

Enginar bitkisinin, başlarında (tomurcuk) kılıçlanma ve çiçeklenme olmaması için hasadın gecikmemesi ve her hasattan sonra sulama yapılması önerilir. Enginarda başlar yeterince irileşmiş olmalı, bu başlar açılmaya başlamadan önce hasat edilmelidir. Enginarda istenilen hasat olgunluğu için dikkat edilecek en önemli husus, başın fazla büyümeden ve kartlaşmadan toplanmasıdır. Başı taşıyan sap kısmının da sertleşmemiş olması hafif esnek yapıda olması istenir. Ayrıca brakte yaprakların kapalı olması, açılmaması taze tüketim için önemli bir hasat kriteridir. Diğer yandan konservelik enginarlarda tablaların tam iriliğini alması beklenir.

Üründe hasat; baş kısımlarının ortalama 20 cm altından sap ile birlikte keskin bir bıçak, makas vb. ile kesilmesi suretiyle yapılır. Eğer bu hasat taze tüketim için değil de konservelik ürün için yapılacaksa, başın sap uzunluğu daha kısa olacak şekilde kesilmesi uygun olur.

Enginarlar iriliklerine, ağırlık, çap, şekil bütünlüğü ve başın sıklığı ölçütlerine göre sınıflandırılır. Hasarlı, zedelenmiş vb. istenilmeyen enginarlar ayrılır.

Yıkama: Ürün taze tüketim amacıyla piyasaya arz edilecek ise dış yüzeydeki toz ve yabancı materyallerin uzaklaştırılması için düşük basınçlı su ile isteğe bağlı olarak yıkama ve durulama yapılabilir. Ancak enginar başlarının suyla uzun süre temas etmesi raf ömrünü kısalttığı için bu işlemin sınırlı ve kontrollü bir şekilde yapılması uygun olur.

Depolama ve Muhafaza Koşulları: Ürün; hasattan hemen sonra pazarlanamayacaksa nispeten nemli, serin, temiz ve kokulardan arı ortamlarda/depolarda muhafaza edilir. Ürünün depolanmasında yeterli hava dolaşımına izin verecek şekilde uygun istifleme yapılmalıdır.

Daha uzun süreli muhafaza ve depolama için; sıcaklık ve nem kontrolünün yapılabildiği, soğuk zincir koşullarının sağlandığı, modern depolarda muhafaza işlemleri gerçekleştirilir.

Piyasaya Arz: Darıca Enginarı; dökme olarak ya da gıda ile temasa uygun ambalajlarda ilgili gıda mevzuatına uygun etiket bilgileri ile piyasaya arz edilir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Darıca ilçesinde uzun bir geçmişe sahip olan, yetiştiriciliği ve üretim aşamaları ile emek isteyen Darıca Enginarının, Kocaeli ili Darıca ilçesi ile ün bağı bulunur. Bu sebeplerle; Darıca Enginarının yetiştirilmesi ve üretim aşamaları, Kocaeli ili Darıca ilçesinde gerçekleştirilir.

Denetleme:

Denetimler; Darıca Kaymakamlığı koordinatörlüğünde; Darıca Kaymakamlığı ile Darıca İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü katılımıyla en az 3 kişiden oluşan denetim merci tarafından gerçekleştirilir.

Denetim yılda en az bir kere yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hallerde ayrıca denetim yapılabilir. Yapılan denetimler; 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak Darıca Kaymakamlığı tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir:

- Darıca Enginarı ibaresi ve mahreç işareti amblemi kullanımının uygunluğu,
- Darıca Enginarının üretim metodunun uygunluğu,
- Darıca Enginarı; hasat işlemlerinin uygunluğu,
- Darıca Enginarının; depolanması, muhafaza koşulları ve piyasaya arzının uygunluğu.

Denetim sırasında tespit edilen uygunsuzluklar ile alınması gerekli tedbirler, denetlenen ilgili kişi, kurum veya kuruluşa bildirilir. Denetim merci, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.